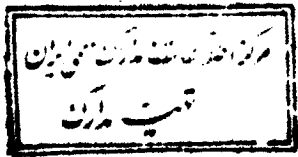

۲۴۴۱۱

دانشگاه شهید بهشتی

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

پایان نامه برای اخذ درجه کارشناسی ارشد در رشته آموزش بزرگسالان

موضوع:

بررسی رابطه بین برخی از ویژگیهای اجتماعی، اقتصادی خانواده

با موفقیت و افت تحصیلی دانش آموزان سال سوم راهنمایی

شهرستان میانه در سال تحصیلی ۷۵ - ۷۴

استاد راهنما:

دکتر ملیحه آشتیانی

استاد مشاور:

دکتر سید داود حسینی نسب

استاد مشاور:

سرکار خانم محبوبه عارفی

پژوهش از:

بهرام مجیدی

فرداد ۷۶

۲۴۴۱۱

۱۳۷۵/۲

تقدیر و تشکر

پژوهش حاضر به منظور اخذ مدرک کارشناسی ارشد در تاریخ ۷۵/۸/۲۶ به تصویب رسید و با راهنماییهای ارزنده سرکار خانم دکتر ملیحه آشتیانی بعنوان استاد راهنما و با هدایت‌های مستمر استاد ارجمند جناب آقای دکتر حسینی‌نسب استاد محترم دانشگاه تبریز بعنوان استاد مشاور و با راهنماییهای ارزشمند سرکار خانم عارف بعنوان استاد مشاور به پایان رسید و در تاریخ ۷۶/۳/۱۳ جلسه دفاعیه انجام و مورد پذیرش داوران محترم واقع گردید.

لازم می‌دانم از زحمات کلیه اساتید گرامیم که در این پژوهش و در دوره کارشناسی ارشد زحمات طاقت‌فرسایی را متحمل شدند از جمله استاد ارجمند خانم دکتر صباغیان و استاد ارجمند جناب آقای دکتر یمنی تشکر و سپاسگزاری نمایم.

تقدیم به همسر مهربانم که دوران تصیلم مرهون فداکاریهای اوست

تقدیم به فرزندان عزیزم سجاد، فائزه.

«فهرست مطالب»

صفحه	عنوان
۱.....	فصل اول
۲.....	۱-۱- «مقدمه»
۳.....	۱-۲- بیان مسئله
۴.....	۱-۳- هدف از پژوهش و اهمیت آن
۴.....	فرضیه‌های تحقیق:
۵.....	فرضیه‌های فرعی
۶.....	تعریف عملیاتی متغیرها:
۶.....	ویژگیهای اقتصادی:
۶.....	ویژگیهای اجتماعی:
۶.....	موفقیت تحصیلی:
۶.....	افت تحصیلی:
۶.....	ترک تحصیل:

- تکرار پایه تحصیلی: ۶
- دانش‌آموزان سال سوم راهنمایی: ۷
- خانواده: ۷
- محدودیت‌های تحقیق: ۷
- محدوده جغرافیائی تحقیق: ۷
- محدوده زمانی: ۷
- محدودیت دوره تحصیلی: ۷
- حذف دانش‌آموزان متفرقه: ۷
- انتخاب ویژگی‌های خانواده: ۸

فصل دوم

- ۱-۲- مقدمه ۱۰
- ۲-۲- اهمیت خانواده: ۱۱
- ۲-۳- دیدگاه‌های برخی از دانشمندان در مورد خانواده و اهمیت آن ۱۲
- ۲-۴- خانواده از نظر اسلام: ۱۴
- ۲-۵- خانواده و تأثیر آن در تربیت و موفقیت تحصیلی فرزندان ۱۴
- ۲-۶- موقعیت کودک در خانه ۱۴
- ۲-۷- محبت والدین: ۱۶
- ۲-۸- جو عاطفی خانواده ۱۷
- ۲-۹- انتظارات والدین ۱۸
- ۲-۱۰- وضعیت اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی خانواده ۱۹
- ۲-۱۱- فقدان والد یا والدین: ۲۰
- ۲-۱۲- کودکان با مادران شاغل ۲۳
- ۲-۱۳- تحصیلات والدین ۲۴
- ۲-۱۴- تحقیقات انجام شده در خارج از کشور ۲۶
- ۲-۱۵- برخی از تحقیقات انجام گرفته در داخل کشور ۳۰

فصل سوم

- روش پژوهش ۳۵

۳۵	۳-۱- جامعه آماری
۳۵	۳-۲- نمونه آماری
۳۵	۳-۳- روش نمونه‌گیری
۳۵	۳-۴- ابزار پژوهش
۳۵	۳-۵- روش اجرا
۳۵	۳-۶- روش آماری
۳۶	«روش پژوهش»
۳۶	۳-۱- جامعه آماری
۳۶	۳-۲- نمونه آماری
۳۶	۳-۳- روش نمونه‌گیری
۳۷	۳-۴- ابزار پژوهش
۳۸	۳-۷- روش اجرا
۳۸	۳-۸- نوع روش تحقیق:
۳۹	۳-۹- روش آماری
۳۹	۳-۱۰- متغیرهای مستقل و وابسته
۴۰	فصل چهارم و فصل پنجم
۴۰	تجزیه و تحلیل یافته‌های تحقیق
۴۱	«مقدمه»
۷۶	بخش دوم فصل چهارم و پنجم
۷۷	«مقدمه بخش دوم فصل چهارم و پنجم»
۷۷	تجزیه و تحلیل استنباطی یافته‌های تحقیق
۱۱۵	فصل ششم
۱۱۶	نتیجه‌گیری و پیشنهادات
۱۱۹	خلاصه نتایج و پیشنهادها:
۱۱۹	پیشنهادات:
۱۲۲	منابع:
۱۳۱	«چکیده پژوهش»

«فهرست جداول»

صفحه	عنوان
۲۹.....	جدول شماره ۱.....
۲۹.....	ارتباط بین موفقیت یا شکست تحصیلی فرزندان با طبقات یا
۲۹.....	گروههای اجتماعی و حرفه‌ای پدران.....
۳۳.....	رابطه پایین بودن تحصیلات والدین با مردودی فرزندان آنها.....
۳۳.....	رابطه درآمد پائین خانواده با مردودی.....
۴۲.....	۱- توزیع افراد مورد بررسی بر حسب جنسیت.....
۴۲.....	جدول شماره ۴/۱.....
۴۳.....	جدول شماره ۴/۲.....
۴۳.....	۲- توزیع سن افراد مورد بررسی.....
۴۴.....	۳- محل تولد افراد مورد بررسی بر حسب گروههای موفق و ناموفق.....
۴۴.....	جدول شماره ۴/۳.....
۴۵.....	۴- محل سکونت فعلی افراد مورد بررسی بر حسب گروههای موفق و ناموفق.....

جدول شماره ۴/۴	۴۵
۵- گروه سنی پدران در گروههای موفق و ناموفق	۴۶
جدول شماره ۴/۵	۴۶
۶- محل تولد پدران افراد مورد بررسی بر حسب گروههای موفق و ناموفق	۴۷
جدول شماره ۴/۶	۴۷
۷- شغل پدران افراد مورد بررسی بر حسب گروههای موفق و ناموفق	۴۸
جدول شماره ۴/۷	۴۸
۸- توزیع سطح سواد در بین پدران افراد مورد بررسی	۴۹
جدول شماره ۴/۸	۴۹
۹- زنده بودن پدر بر حسب گروههای موفق و ناموفق:	۵۰
جدول شماره ۴/۹	۵۰
۱۰- توزیع افراد مورد بررسی از نظر اشتغال پدر در محل سکونت یا جای دیگر:	۵۱
جدول شماره ۴/۱۰	۵۱
۱۱- توزیع گروه سنی مادران در گروههای موفق و ناموفق	۵۲
جدول شماره ۴/۱۱	۵۲
۱۲- شغل مادران در گروههای موفق و ناموفق	۵۳
جدول شماره ۴/۱۲	۵۳
۱۳- محل تولد مادران افراد مورد بررسی بر حسب گروههای موفق و ناموفق	۵۴
جدول شماره ۴/۱۳	۵۴
۱۴- توزیع سطح سواد در بین مادران افراد مورد بررسی:	۵۵
جدول شماره ۴/۱۴	۵۵
۱۵- زنده بودن مادر بر حسب گروههای موفق و ناموفق	۵۶
جدول شماره ۴/۱۵	۵۶
۱۶- میزان طلاق والدین در بین گروههای موفق و ناموفق	۵۷
جدول شماره ۴/۱۶	۵۷
۱۷- میزان رسیدگی والدین به درس دانش آموزان بر حسب گروههای موفق و ناموفق:	۵۸
جدول شماره ۴/۱۷	۵۸
۱۸- درآمد ماهانه خانواده بر حسب گروههای موفق و ناموفق:	۵۹
جدول شماره ۴/۱۸	۵۹

- ۱۹- نوع منزل مسکونین بر حسب گروههای موفق و ناموفق ۶۰
- جدول شماره ۴/۱۹ ۶۰
- ۲۰- تعداد اتاقهای موجود در منزل بر حسب گروههای موفق و ناموفق ۶۱
- جدول شماره ۴/۲۰ ۶۱
- ۲۱- اتاق مستقل مطالعه بر حسب گروههای موفق و ناموفق ۶۲
- جدول شماره ۴/۲۱ ۶۲
- ۲۲- تعداد اعضای خانواده دانش آموز ۶۳
- جدول شماره ۴/۲۲ ۶۳
- ۲۳- ترتیب تولد افراد مورد بررسی بر حسب گروههای موفق و ناموفق ۶۴
- جدول شماره ۴/۲۳ ۶۴
- ۲۴- توزیع افراد مورد بررسی از نظر داشتن معلم خصوصی بر حسب گروههای موفق و ناموفق ۶۶
- ناموفق ۶۶
- جدول شماره ۴/۲۴ ۶۶
- ۲۵- وسایل کمک آموزشی افراد مورد بررسی بر حسب گروههای موفق و ناموفق ۶۷
- جدول شماره ۴/۲۵ ۶۷
- ۲۶- میزان مطالعه روزانه افراد مورد بررسی بر حسب گروههای موفق و ناموفق ۶۸
- جدول شماره ۴/۲۶ ۶۸
- ۲۷- نوع مدرسه افراد مورد بررسی بر حسب گروههای موفق و ناموفق ۷۰
- جدول شماره ۴/۲۷ ۷۰
- ۲۸- مردودی در دوره ابتدائی بر حسب گروههای موفق و ناموفق ۷۱
- جدول شماره ۴/۲۸ ۷۱
- ۲۹- مردودی در دوره راهنمایی بر حسب گروههای موفق و ناموفق ۷۲
- جدول شماره ۴/۲۹ ۷۲
- ۳۰- تجدیدی در گروههای موفق و ناموفق ۷۳
- جدول شماره ۴/۳۰ ۷۳
- ۳۱- اشتغال دانش آموزان در غیر ساعات درسی بر حسب گروههای موفق و ناموفق ۷۴
- جدول شماره ۴/۳۱ ۷۴
- ۳۲- صمیمیت خانواده بر حسب گروههای موفق و ناموفق ۷۵
- جدول شماره ۴/۳۲ ۷۵

- ۷۸ ۱- رابطه بین سواد پدر و موفقیت تحصیلی:
- جدول شماره ۴/۳۳ ۷۸
- ۸۰ ۱- رابطه بین سواد مادر و موفقیت تحصیلی فرزند:
- جدول شماره ۴/۳۴ ۸۰
- ۸۲ ۳- رابطه بین درآمد ماهانه خانواده و موفقیت تحصیلی:
- جدول شماره ۴/۳۵ ۸۲
- ۸۴ ۴- رابطه بین محل سکونت فعلی دانش‌آموز و موفقیت تحصیلی:
- جدول شماره ۴/۳۶ ۸۴
- ۸۶ ۵- رابطه شغل پدران با موفقیت تحصیلی فرزندان:
- جدول شماره ۴/۳۷ ۸۶
- ۸۸ جدول مشاغل پدران گروه موفق شهرستان میانه
- ۸۹ جدول توزیع فراوانی درصد شغل پدران پذیرفته‌شدگان ممتاز کنکور سال ۱۳۷۳
- ۹۱ ۶- رابطه بین شغل مادر و موفقیت تحصیلی
- جدول شماره ۴/۳۸ ۹۱
- ۹۲ ۷- رابطه بین حضور والدین (پدر) با موفقیت تحصیلی فرزند
- جدول شماره ۴/۳۹ ۹۲
- ۹۳ ۸- بررسی رابطه بین ترتیب تولد و موفقیت تحصیلی فرزندان
- جدول شماره ۴/۴۰ ۹۳
- ۹۵ ۹- رابطه بین تعداد اعضای خانواده و موفقیت تحصیلی فرزند
- جدول شماره ۴/۴۱ ۹۵
- ۹۶ ۱۰- رابطه بین میزان رسیدگی والدین به درس دانش‌آموزان و موفقیت تحصیلی:
- جدول شماره ۴/۴۲ ۹۶
- ۹۷ ۱۱- رابطه بین اتاق مستقل داشتن و موفقیت تحصیلی دانش‌آموز
- جدول شماره ۴/۴۳ ۹۷
- ۹۸ ۱۲- رابطه بین نوع منزل مسکونی و موفقیت تحصیلی دانش‌آموز
- جدول شماره ۴/۴۴ ۹۸
- ۹۹ ۱۳- رابطه بین تعداد اتاقهای موجود و موفقیت تحصیلی
- جدول شماره ۴/۴۵ ۹۹
- ۱۰۰ ۱۴- رابطه بین وجود وسایل کمک‌آموزشی در منزل و موفقیت تحصیلی

۱۰۰	جدول شماره ۴/۴۶
۱۰۱	۱۵- رابطه بین معلم خصوصی داشتن و موفقیت تحصیلی
۱۰۱	جدول شماره ۴/۴۷
۱۰۲	۱۶- رابطه بین محل تولد دانش آموز و موفقیت تحصیلی او
۱۰۲	جدول شماره ۴/۴۸
۱۰۳	۱۷- رابطه بین محل تولد پدر و موفقیت تحصیلی فرزند
۱۰۳	جدول شماره ۴/۴۹
۱۰۴	۱۸- رابطه بین محل تولد مادر و موفقیت تحصیلی فرزند
۱۰۴	جدول شماره ۴/۵۰
۱۰۵	۱۹- رابطه بین پدیده طلاق و شکست تحصیلی فرزند
۱۰۵	جدول شماره ۴/۵۱
۱۰۶	۲۰- رابطه بین فوت پدر و شکست تحصیلی فرزند
۱۰۶	جدول شماره ۴/۵۲
۱۰۷	۲۱- رابطه بین فوت مادر و شکست تحصیلی فرزند
۱۰۷	جدول شماره ۴/۵۳
۱۰۸	۲۲- رابطه بین عدم اشتغال دانش آموزان در ساعات غیردرسی و موفقیت تحصیلی آنان
۱۰۸	جدول شماره ۴/۵۴
۱۰۹	۲۳- رابطه بین میزان مطالعه روزانه و موفقیت تحصیلی
۱۰۹	جدول شماره ۴/۵۵
۱۱۰	۲۴- رابطه بین صمیمیت در خانواده و موفقیت تحصیلی:
۱۱۰	جدول شماره ۴/۵۶
۱۱۱	۲۵- رابطه بین سن مادر و موفقیت تحصیلی:
۱۱۱	جدول شماره ۴/۵۷
۱۱۲	۲۶- رابطه بین سن پدر و موفقیت تحصیلی فرزند:
۱۱۲	جدول شماره ۴/۵۸
۱۱۳	۲۷- رابطه بین سن دانش آموز و موفقیت تحصیلی:
۱۱۳	جدول شماره ۴/۵۹
۱۱۴	۲۸- رابطه بین مردودی در دوره ابتدائی و شکست تحصیلی دانش آموز
۱۱۴	جدول شماره ۴/۶۰

«چکیده پژوهش»

این پژوهش بمنظور بررسی ارتباط برخی از ویژگیهای اقتصادی و اجتماعی والدین با موفقیت و افت تحصیلی دانش‌آموزان شهرستان میانه انجام شده است. هدف آن بررسی مقایسه‌ای تأثیر ویژگیهای خانوادگی از جمله تحصیلات والدین، شغل والدین، بعد خانواده، درآمد خانواده، حضور و یا عدم حضور والدین در خانواده، چندمین فرزند خانواده بودن و محل سکونت والدین، در موفقیت و عدم موفقیت دانش‌آموزان است.

«فرضیات تحقیق»

- ۱ - میزان تحصیلات والدین با موفقیت تحصیلی فرزند رابطه دارد.
- ۲ - میزان درآمد والدین با موفقیت تحصیلی فرزند رابطه دارد.
- ۳ - محل سکونت والدین با موفقیت تحصیلی فرزند رابطه دارد.
- ۴ - شغل والدین، با موفقیت تحصیلی فرزند رابطه دارد.
- ۶ - موفقیت تحصیلی فرزندان اول و دوم نسبت به سایر فرزندان بیشتر است (چندمین فرزند بودن با موفقیت تحصیلی رابطه دارد).

۷ - تعداد اعضای خانواده با موفقیت تحصیلی فرزندان رابطه دارد.

پژوهش حاضر به روش پیمایشی انجام، و از روش همبستگی برای بررسی رابطه بین متغیرها استفاده شده است. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان سوم راهنمایی شهرستان میانه در سال تحصیلی ۷۵ - ۷۴ بود. از بین جامعه آماری تعداد ۳۶۰ نفر از دانش‌آموزان (۱۸۰ نفر گروه موفق و ۱۸۰ نفر ناموفق) بعنوان نمونه آماری انتخاب شدند.

گروه موفق از بین قبولین خرداد، کسانی که از بالاترین رتبه کلاسی برخوردار بودند، به ترتیب رتبه و متناسب به تعداد دانش‌آموزان هر مدرسه بصورت سهمیه‌ای انتخاب گردیدند. و گروه ناموفق شامل کلیه دانش‌آموزانی است که در سال قبل مردود شده بودند، یعنی در گروه ناموفق نمونه آماری همان جامعه آماری بود.

تعداد ۱۷۴ نفر در گروه موفق و تعداد ۱۴۴ نفر در گروه ناموفق به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند.

ابزار سنجش و گردآوری اطلاعات در پژوهش حاضر پرسشنامه بود. این پرسشنامه حاوی ۲۶ سؤال باز و بسته بود. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل یافته‌ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد و اطلاعات گردآوری شده بصورت جداول متعدد ارائه و از آزمون همخوانی مجذورکای و

ضریب توافق C پیرسون استفاده گردید.

نتایج بدست آمده:

۱- در سطح $\alpha = 1\%$ تایید شد که بین سواد پدر و موفقیت تحصیلی فرزند رابطه معنی دار وجود دارد.

شدت همبستگی برابر است با $C=0/20$ با $Cmax = 0/70$

۲- در سطح $\alpha = 1\%$ تایید شد که بین سواد مادر و موفقیت تحصیلی فرزند رابطه معنی دار وجود دارد.

شدت همبستگی برابر است با $C=0/21$ با $Cmax = 0/70$

۳- در سطح $\alpha = 1\%$ تایید شد که بین درآمد خانواده و موفقیت تحصیلی فرزند رابطه معنی دار وجود دارد، شدت همبستگی برابر است با $C=0/22$ با $Cmax = 0/70$

۴- در سطح $\alpha = 5\%$ فرضیه مربوط به محل سکونت دانش آموز و موفقیت تحصیلی رد گردید.

یعنی بین محل سکونت و موفقیت تحصیلی دانش آموز رابطه ای وجود ندارد.

۵- در سطح $\alpha = 5\%$ تایید شد که بین شغل پدر و موفقیت تحصیلی فرزند رابطه وجود دارد. شدت همبستگی برابر است با $C=0/18$ با $Cmax = 0/70$

۶- بین اشتغال مادر و موفقیت تحصیلی فرزند رابطه معنی دار وجود ندارد.

۷- فرضیه مربوط به ارتباط حضور والدین (پدر) با موفقیت تحصیلی در سطح $\alpha = 5\%$ رد گردید.

۸- در سطح $\alpha = 5\%$ فرضیه مربوط به رابطه چندمین فرزند بودن و موفقیت تحصیلی فرزند رد شد.

یعنی بین چندمین فرزند بودن و موفقیت تحصیلی فرزند رابطه وجود ندارد.

۹- در سطح $\alpha = 1\%$ تایید شد که بین تعداد اعضای خانواده و موفقیت تحصیلی فرزند رابطه معنی دار وجود دارد، و شدت این رابطه برابر است با $\alpha = 0/19$ و $Cmax = 0/70$

بهرام مجیدی

خرداد ۷۶

فصل اول

فصل اول

موضوع:

بررسی رابطه بین برخی از ویژگیهای اجتماعی، اقتصادی خانواده
با موفقیت و افت تحصیلی دانش آموزان سال سوم راهنمایی
شهرستان میانه در سال تحصیلی ۷۵-۷۴